

Att anmäla brott mot miljöbalken

Rekommendationer från REMA Malmö-enheten

Rekommendationer
Riksenheten för Miljö- och Arbetsmiljömål, Enheten i
Malmö
April 2024

Innehållsförteckning

1	Inledning	3
1.1	Anmälan.....	5
1.1.1	När ska anmälan ske.....	5
1.1.2	Vad ska anmälan innehålla?.....	6
1.1.3	Vad ska bifogas anmälan?	6
1.1.4	Om bevisning.....	7
1.1.5	Om provtagning.....	7
1.1.6	Fotografering.....	9
2	Brotten	9
2.1	Miljöbrott.....	9
2.1.1	Checklista	10
2.2	Otillåten miljöverksamhet.....	10
2.3	Otillåten avfallstransport.....	13
2.4	Brott och förseelse mot områdesskydd.....	14
2.4.1	Särskilt om strandskydd.....	15
2.5	Försvårande av miljökontroll	16
2.6	Nedskräpning.....	17
2.6.1	Framgångsfaktorer.....	18
2.6.2	Gränsdragningar.....	18

1 Inledning

Detta är rekommendationer som REMA-enheten i Malmö har tagit fram för de tillsynsmyndigheter som är verksamma i Skåne, Blekinge, Kalmar och Kronobergs län och som har ansvaret för att anmäla brott mot miljöbalkens straffbestämmelser.

Åtalsanmälan

Enligt 26 kap 2 § miljöbalken ska tillsynsmyndigheten anmäla överträdelser av bestämmelser i balken eller i föreskrifter som har meddelats med stöd av balken till Polismyndigheten eller Åklagarmyndigheten, om det finns misstanke om brott.

Enligt brottsbalken är brott en gärning som är beskriven i denna balk eller i annan lag eller författning och för vilken straff är föreskrivet.

Misstanke om brott mot miljöbalkens bestämmelser föreligger alltså när en överträdelse objektivt kan konstateras och att denna överträdelse dessutom är straffsanktionerad enligt något lagrum i 29 kap miljöbalken. Först då finns det en skyldighet för tillsynsmyndigheten att anmäla ett brott. I de olika lagrummen finns det vissa delar som vi kallar rekvisit. I miljöbrottsparagrafen i 29 kap 1 1 st. 1 p a) har vi att någon orsakar ett utsläpp av ett ämne. Det är i och för sig svårt att släppa ut något som vare sig hamnar i luften, marken eller i vatten, men något släpps ut. Att släppa ut är ett rekvisit. Ett ämne är också ett rekvisit. Viktigare är emellertid att detta ämne kan medföra en förorening. Förorening är ett viktigt rekvisit. För att det ska vara frågan om ett miljöbrott måste föroreningen som ett minimikrav kunna medföra en förorening som är skadlig för människors hälsa, djur eller växter. Detta måste man objektivt kunna konstatera. Man kan till exempel veta att ämnet som sådant orsakar vissa ogynnsamma effekter på människors hälsa, djur eller växter eller att mängden av ämnet som släppts ut kan medföra risker för människors

hälsa, djur eller växter. Man kan ha gjort iakttagelser som visar att dessa risker rent faktiskt förverkligats och att dessa beror på det utsläppta ämnet.

För att åklagaren ska vara skyldig att inleda eller bedriva en förundersökning fordras en anledning att anta att brott har begåtts. Anledning att anta brott föreligger när de objektiva omständigheterna i straffstadgandet objektivt kan konstateras. Om man på goda grunder tror att ett utsläpp är olja t.ex. genom att man iakttagit oljeskimmer på vattenytan eller känt lukt av olja är en indikation på ett förbjudet utsläpp. För att någon ska kunna delges misstanke om brott avseende den misstänkta oljan måste åklagaren vara säker på att det är en viss olja och då krävs det att ett prov är säkrat och analyserat. Det är ett minimikrav att man vet att det ämne som släppts ut antingen typiskt sätt är skadligt eller att det i just det här fallet är skadligt till exempel på grund av att mängden ämne är stor.

Brott preskriberas efter vissa tidsintervall. Enligt miljöbalken är preskriptionstiden 5 år i de flesta fall utom beträffande nedskräpning, nedskräpningsförseelse, förseelse mot områdesskydd, olovlig kemikaliehantering och för de förseelser som står uppräknade i 29 kap 9 § miljöbalken. I de fall dessa senare brott är begångna i näringsverksamhet är preskriptionstiden för företagsbot 5 år från det brottet begicks. Tillsynsmyndigheten är enligt vår uppfattning inte skyldig att anmäla preskriberade brott. Anmälningsskyldigheten grundar sig på att eventuella brott ska lagföras. Kan ingen lagföring ske på grund av preskription läggs utredningen ner av åklagaren.

Hur ett ärende initieras hos tillsynsmyndigheten varierar, antingen är det genom granskning av uppgifter i handlingar som inkommit till myndigheten från verksamhetsutövaren som ger upphov till frågan om brott kan ha begåtts. I andra fall kan det vara allmänheten som påkallar tillsynsmyndighetens uppmärksamhet på en avvikelse från miljöbalkens krav avseende någon företelse. Men det kan också vara vid tillsynsbesök man upptäcker misstänkta brott. Gemensamt för dessa situationer är att detta utgör startpunkten i processen inför en eventuell skyldighet att göra en polisanmälan. I det första fallet kan det handla om en villkorsöverträdelse som anges i en miljörapport. Som tillsynsmyndighet måste det då vara av vikt att veta varför villkoret

överskreds och om verksamhetsutövaren avser att vidta åtgärder för att detta inte ska upprepas. I det andra fallet måste tillsynsmyndigheten inhämta egen information om vem som gjort på ett visst sätt i strid med miljöbalkens regler annars vet tillsynsmyndigheten inte till vem man ska rikta ett eventuellt föreläggande om rättelse. I det tredje fallet måste det vara av intresse ur ett tillsynsperspektiv att ta reda på orsaken till avvikelserna och hur länge det har rått ett visst förhållande.

I de fall viktig information saknas på grund av dåligt utredda bakomliggande förhållanden försenas förundersökningen eftersom vi då måste begära kompletteringar. När vi väl får kompletteringarna visar det sig inte sällan att tillkommande fakta medför att brott inte längre föreligger. Förutom att handläggningstiderna blir långa så kan vi konstatera att en anmälan som många handläggare tycker är tidsödande, i vissa fall inte hade behövt göras.

1.1 Anmälan

1.1.1 När ska anmälan ske

Åklagaren är betjänt av ett bra underlag när denne fattar sina beslut angående förundersökningen. I de flesta fall är det inte särskilt bråttom ur lagförings synpunkt att anmälan sker direkt efter att man konstaterat de objektiva omständigheterna som utgör den brottsliga gärningen. Inte sällan är underlaget ofullständigt. I de fall tillsynsåtgärder vidtas kan åtalsanmälan för det mesta vänta till dess underlaget för tillsynsåtgärder är klart. Enligt uttalande från JO ligger det på tillsynsmyndigheten att utreda sakförhållandena¹. Med sakförhållanden menas de särskilda beståndsdelar som utgör brottet i paragrafen, rekvisiten. Tillsynsmyndigheten ska inte utreda en eventuell oaktsamhet eller om gärningen har begåtts med uppsåt. Men det måste många gånger vara av värde för tillsynsmyndigheten att få kännedom om vad som föranlett avvikelserna, är det på grund av bristfälliga rutiner eller bristfällig kunskap hos verksamhetsutövaren eller möjligtvis dåligt underhåll av utrustningen. Tillsynsmyndigheten är ju mån om att kunna få så stor kunskap om orsaken att

¹ JO:s ämbetsberättelse 1988/89 s. 383

det går att förelägga verksamhetsutövaren om åtgärder. Polisens möjligheter att utreda sådana bakomliggande omständigheterna är mycket begränsade beroende dels på att polisen inte besitter den sakkunskap som tillsynsmyndigheterna har och dels för att polisen inte har kapacitet att omedelbart efter anmälan vidta utredningsåtgärder och därför inte kan få viktig information när minnet är färskt hos förhörspersonerna. Oklarheter om de bakomliggande sakförhållandena kan göra att åklagaren har svårt att fatta beslut om någon ska delges misstanke om brott om det inte står klart att de objektiva förutsättningarna för brottet är klarlagda. Det är svårt att formulera en brottsmisstanke mot någon för miljöfarlig kemikaliehantering om man inte vet vad det är för kemikalier som har hanterats eller riskerna för skada för människors hälsa, djur eller växter inte är specificerade. Därmed inte sagt att tillsynsmyndigheten ska avstå från att göra anmälan för att man inte har full vetskap om sådant, men om ett enkelt prov kan skingra tvivlen kan den av polisen bekostade efterföljande analysen bringa klarhet i saken.

1.1.2 Vad ska anmälan innehålla?

I den mall som är framtagen framgår vilka uppgifter vi vill ha för som grund för en förundersökning. Polisen håller på att ta fram en ny mall som bättre är anpassad för deras anmälningsupptagning. Förutom de uppgifter som efterfrågas enligt mallen vill vi ha en redogörelse för vilka iakttagelser man har gjort och vad det är man påstår utgör brottet, med angivande av lagrum i miljöbalken. Vi behöver inte en avskrift av vad som står i de olika lagrummen men väldigt gärna en hänvisning till tillämpliga lagrum i miljöbalken, förordningar och föreskrifter.

1.1.3 Vad ska bifogas anmälan?

Inspektionsprotokoll, tillstånd, anmälan om miljöfarlig verksamhet och därtill hörande förelägganden om försiktighetsmått, fotografier, förelägganden i

anledning av tidigare överträdelser av liknande slag samt förelägganden i aktuellt fall, till exempel föreläggande om rättelse samt svar på denna kommunikation. Om prov är tagna ska det finnas en uppgift om var de kan avhämtas. Finns det lokala föreskrifter om naturreservat, vattenskyddsområden och liknande ska dessa också bifogas. Ortofoton över platser som över tid har förändrats är önskvärda. Det ska då vara foton med tidsangivelser närmast före förändringen och närmast efter för att avgränsa brottet i tid.

Det är tidsödande att infordra dessa uppgifter i efterhand.

1.1.4 Om bevisning

Det är åklagaren som ska bevisa att de objektiva omständigheterna för ett brott föreligger. Eftersom polis inte alltid kan vara på plats för att säkra bevisning innan beviset har förstörts är det viktigt, i den mån det är möjligt, att tillsynspersonal säkrar bevisning. Det är tillsynsmyndigheten som gör en anmälan och då är det ju viktigt att sakförhållandena verkligen kan styrkas. Ur effektivitetssynpunkt kan man också anföra skäl för att tillsynspersonalen i sin samverkan med polis och åklagare tar på sig uppgiften att säkra bevisningen.

1.1.5 Om provtagning

När tillsynsmyndigheten upptäcker brott är det ibland nödvändigt att prov säkras. Är det en eldning av avfall är åklagaren helt beroende av ett askprov för att kunna säga vilka skadliga ämnen som dels har stannat kvar i askan och som därmed genom utlakning kan förorena mark och vatten samt vad som kan ha förorenat luften. I skrivande stund vill Nationellt Forensiskt Centrum; NFC, ha samlingsprov på åtminstone 2 dl i en glasburk. Om oförbränt material finns i askhögen ska detta säkras särskilt. Om personal från tillsynsmyndigheten inte säkrar prov kan det inte bli någon lagföring eftersom det aldrig kan anses vara ställt utom rimligt tvivel att innehållet i askan, cisternen eller behållaren verkligen innehåller något som skulle kunna vara skadligt eller som det behövdes tillstånd för att hantera. Provet kan därefter förvaras uppmärkt med plats och datum för provtagningen på förvaltningen.

Är det en mer omfattande provtagning som måste göras så underlättar det för förståelsen om en skiss upprättas där provpunkterna framgår. Denna skiss kompletteras av fotografier av de olika provpunkterna se fig. 1 och 2.

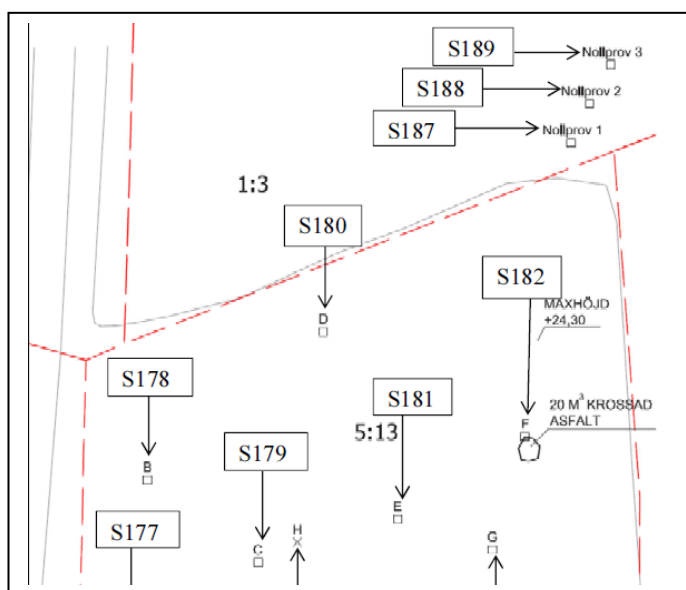

Fig. 1

Fig. 2

1.1.6 Fotografering

Ett viktigt bevis för hur det såg ut på platsen är fotografier eller videoupptagningar. Översiktliga bilder, och närbilder med uppgift om vem som fotograferat och i vilken riktning man tagit dem samt vad de föreställer är viktiga bevismedel. Riktningen kan lämpligen framgå av en skiss där numret på fotografiet och platsen för fotografen framgår av en ring med siffran i. Riktningen ska då framgå av en pil i motivets riktning på samma sätt som beträffande provtagningskissen ovan. Om ett område över tid har förändrats och man inte riktigt vet när förändringen skedde och alltså måste bestämma när brottet begicks är som tidigare nämnts ortofoto ett bra hjälpmedel dels för att visa brottets omfattning men också för att kunna avgränsa brottet i tid.

2 Brotten

2.1 Miljöbrott

Den omständigheten att det finns en adresslapp bland det som har eldats säger inget om vem som har eldat, eller om den vars namn står på adresslappen har avsett att den skulle eldas. I detta läge är det nästintill omöjligt att nå framgång med sådana uppgifter. TSM har möjlighet att förelägga fastighetsägaren att inkomma med sådana uppgifter att någon kan föreläggas att ta bort den aska som med största sannolikhet innehåller föroreningar som kan skada människors hälsa, djur och växter. I ett sådant tillsynsärende framkommer måhända uppgifter som kan leda till att någon kan delges en misstanke om brott. Det läget är vi långt ifrån i fallet med en askhögen och en oförbränd adresslapp, särskilt om askhögen är belägen på en plats dit vem som helst kan ta sig.

2.1.1 Checklista

- Ask-, vatten- och/eller markprover för att visa vilken sorts förorening det rör sig om.
- En tydlig redogörelse för vilka konsekvenser aktuell förorening kan få för människors hälsa, djur eller växter och att detta är av en omfattning som inte är av ringa betydelse eller som kan orsaka någon annan betydande olägenhet i miljön.
- Prover på eventuellt skadade eller döda djur eller växter.
- Finns det någon som kan misstänkas ha orsakat föroreningen?
- Vid förvaring eller bortskaffande av avfall eller annat ämne – en tydlig beskrivning av vad för sorts ämne/n det rör sig om. Ta prover i dunkar, tunnor, kärl och fat. Nöj er inte med att bara läsa på förpackningen, särskilt inte om det är en öppnad förpackning. Prov från marken om något läckt ut för att kunna visa vilken av förpackningarna/vilket ämne som läckt ut.
- Redogör tydligt för vilka konsekvenser ett eventuellt läckage skulle kunna orsaka (se strecksats 2 ovan)
- Fotografera både översiktligt och i närbild samt markera på en skiss varifrån bilden är tagen samt riktning. Vad vill man visa med fotografiet? Vem har tagit fotografiet och när?
- Vad är orsaken till utsläppet? Åklagaren måste kunna styrka en straffbar oaktsamhet för att det ska kunna bli en lagföring.
- Tillfälliga förvaringar är sällan straffbara.
- Om ni behöver hjälp av polis på plats - Ring 11414 i normalfallet eller 112 om det är akut. *Miljöutredarna ska inte kontaktas i sådana frågor.*

2.2 Otillåten miljöverksamhet

Otillåten miljöverksamhet är att man bedriver en verksamhet utan att ha gjort anmälan eller har erhållit ett tillstånd för något som räknas upp i 29 kap

4 § 1 st 1p miljöbalken. Det kan också vara när man bryter mot ett villkor som finns i ett tillstånd

2.2.1 Saknar tillstånd m.m.

Kommentarerna i bokstavsordning följer 29 kap 4 § 1 st. 1 p miljöbalken.

- A) På vilket sätt är kan verksamheten eller åtgärden på ett **betydande** sätt påverka miljön i Natura 2000-området. Påverkar den just den miljön som området avser bevara? Bifoga information om området och hur det ska förvaltas. I sådana här fall är framgångsfaktorn starkt beroende av att man vet hur området såg ut före den omstridda verksamheten och att man vet vem (eller vilket företag) som har åstadkommit det som kan innebära en betydande påverkan.
- B) Är verksamheten pågående? Hur länge har tillsynsmyndigheten känt till den? Om det är en verksamhet som förekommer i miljöprövningsförordningen, vilket lagrum och på vilket sätt är det en anläggning och om det finns volym eller massakrav hur mycket uppskattar tillsynsmyndigheten volym/massa till? Vad grundar tillsynsmyndigheten sin uppskattning på? Det är, märk väl, i sig inte straffbart att trotsa tillsynsmyndighetens förbud att bedriva en verksamhet som verksamhetsutövaren i och för sig har anmält. Det är underlåtenheten att göra en anmälan som är straffbar.

Anmälningsplikt C och verksamhetskod 90.60 verksamhetskod 90.60 gäller för att lagra **farligt avfall**² som en del av att samla in det, om mängden avfall vid något tillfälle är

1. mer än **200** kilogram men högst **5 ton** och utgörs av olja,
2. mer än **1 500** kilogram men högst **30 ton** och utgörs av blybatterier,
3. mer än **1 ton** men högst **50 ton** och utgörs av elektriska eller elektroniska produkter,
4. mer än **200** kilogram men högst **30**

² Avfallskod ska framgå

ton och utgörs av impregnerat trä,
5. högst 50 ton och utgörs av
motordrivna fordon, eller
6. mer än 200 kilogram men högst 1
ton i andra fall.

- C) När gjordes anmälan och vilken verksamhetskod avsåg den?
- D) På vilket sätt skulle allmänna intressen kunna komma att skadas genom vattenverksamhetens inverkan på vattenförhållandena? Vad gör i övrigt att verksamheten är tillståndspliktig och inte anmälningspliktig. Det måste framgå om den är anmälningspliktig eller tillståndspliktig. Den kan inte vara både och!
- E) Hur har tillsynsmyndigheten gått till väga då den bestämt sig för att vattenverksamheten är anmälningspliktig istället för tillståndspliktig?
- F) Vilken risk medför detta? Vilka allmänna eller enskilda intressen är det frågan om?
- G) Det är viktigt att komma ihåg att denna bestämmelse bara kan komma ifråga om den ifrågasatta verksamheten varken är tillståndspliktig eller anmälningspliktig. Det måste vara frågan om en väsentlig förändring av naturmiljön. På vilket sätt är det en förändring gentemot tidigare förhållanden? På vilket sätt är förändringen väsentlig. 12 kap 6 § är väldigt allmänt hållen straffsanktionerad rättsregel och det bör inte vara frågan om något som kan betraktas som gränsfall.
- H) När sattes produkten ut avsiktligt? Endast avsiktliga fall är straffbara. När gjordes den tillgänglig på marknaden för första gången?
- I) -----
- J) Ange föreskriften. Är föreskriften meddelad med stöd av 14 kap 8 § miljöbalken? Detta brukar framgå av inledningen till föreskriften. Där kan det stå att föreskriften är meddelad med stöd av 2 kap 36 § förordningen (2014:425) om bekämpningsmedel. Det sistnämnda lagrummet är meddelat med stöd av 14 kap 8 § miljöbalken.

2.2.2 Brytande mot villkor

Att en verksamhetsutövare bryter mot ett villkor kan många gånger lätt konstateras. Om villkorsöverträdelsen anmäls och miljöförvaltningen så småningom får beskedet att förundersökningen är nedlagd kan detta framkalla bryderier. - Vi har ju dokumenterat villkorsöverträdelsen med fotografier - Verksamhetsutövaren har ju själv rapporterat in att begränsningsvärdena har överskridits - Vi såg ju på etiketterna att farligt avfall förvarades utan tak på genomsläpplig yta.

Skälet till att förundersökningen är nedlagd kan vara att någon straffbar oaktsamhet inte kan styrkas. Eller att gärningen är att betrakta som ringa brott och därför inte brottslig. När det gäller det första fallet är det viktigt att det komma ihåg att måste finnas utrymme för ursäktliga misstag. Det är oaktsamheter som inte uppnår en straffbar nivå. Det kan också vara frågan om villkor vars överskridande står utanför verksamhetsutövarens kontroll. Utrustning som går sönder utan att man kan säga att det berott på bristande underhåll eller tillsyn.

2.3 Otillåten avfallstransport

Otillåten avfallstransport (29 kap 4a § första stycket 1 och 15 kap 25 § miljöbalken samt 36 § 1 avfallsförordningen) och brott mot miljöbalken (29 kap 9 § 14 och 15 kap 24 § första stycket miljöbalken samt 29 kap 15 och 15 kap 25 § första stycket 2 miljöbalken och 53 § avfallsförordningen)

OBS! Det är endast tillståndspliktiga och yrkesmässiga transporter som är kriminaliserade enligt 29 kap 4 a § 1 p miljöbalken alltså inte transporter av avfall som uppkommit i egen verksamhet.

- Kontrollera med transportören och därefter länsstyrelsen ang. förekomsten av tillstånd. Även tidigare gällande tillstånd bör inhämtas.
- Preciserar varför ni anser att befattningen med avfallstransporten sker yrkesmässigt.
- Preciserar varför lasten ska bedömas som avfall.
- Klassa avfallet enligt avfallsförordningen (avfallskod).
- Preciserar mängd avfall inom resp. avfallskod.

- Inhämta ev. transportdokument (t ex 60 § avfallsförordningen).
- Vem/vilka har lämnat avfallet för transport och vem/vilka är mottagare av det.
- Vem är ansvarig transportör och vem var chaufför.
- När utfördes transporten.
- Var har transporten utförts (från - till).
- Har avfallet, annat än hushållsavfall, uppkommit i "lämnarens" yrkesmässiga verksamhet.
- Har lämnaren av avfallet kontrollerat att transportören har tillstånd? På vilket sätt har kontrollen skett?
- Vad innebär avsaknaden av tillstånd för tillsynsmyndighetens kontrollverksamhet.

2.4 Brott och förseelse mot områdesskydd

Som vanligt när det gäller misstanke om miljöbrottslighet är det nödvändigt att understryka att tillsynen ska pågå parallellt med brottsutredningen. Åklagare måste ha en fullödlig anmälan för att kunna fatta beslut om att delge någon person misstanke. Den är inte fullödlig om det inte finns konkreta misstankar mot någon fastighetsägare. Eftersom våra utredningar tenderar att dra ut på tiden är det viktigt att förelägganden och svar på dessa bifogas polisanmälan. Mycket sällan försvårar en sådan kontakt med möjliga gärningsmän brottsutredningen – tvärtom är det mycket som klarläggs avseende omständigheterna om en sådan kommunikation har skett innan tillsynsmyndigheten anmäler brott. Att avvakta eventuella förelägganden till dess en eventuell fällande dom föreligger gagnar inte en effektiv brottsutredande verksamhet och inte heller det som de förbjudna åtgärderna i t.ex. strandskyddsbestämmelserna avser att skydda.

- Beslut som kan ha betydelse för ärendet t ex bygg- och marklov samt i efterhand beviljad dispens samt eventuella domar från Mark- och miljödomstolarna.

- I efterhand gjord ansökan om tillstånd eller dispens med tillhörande handlingar.
- Relevant skriftliga kommunikation som förekommit.
- Upprättade tjänsteanteckningar i ärendet.
- Beslut med bl. a då och nu gällande föreskrifter för det skyddade området.
- Fotografier och kartor över aktuellt område med markering av t ex tomtgräns- och strandskyddsområde.
- Fotografier från platsen före och efter åtgärden med en kommentar om vad man vill visa med fotografiet samt ange när och vem som tagit det.
- Tidpunkt för åtgärden/överträdelsen (5 års preskription).
- Redogörelse för om åtgärden orsakat en skada eller risk för skada eller annan olägenhet för de miljövärden som avses att skyddas i t ex naturreservatet.
- Kontrollera att samtliga kriterier i t ex punkten 5 i Bilaga 1 i förordningen (1998:1252) om områdesskydd är uppfyllda.

2.4.1 Särskilt om strandskydd

Är det säkrat att det påstått olagliga verkligen ligger inom strandskyddat område. Hur har man kommit fram till det?

På vilka grunder är det en dispenspliktig åtgärd och därmed förbjuden? I 7 kap 15 § miljöbalken finns grunderna.

Utveckla på vilket sätt anläggningen eller anordningen hindrar eller avhåller allmänheten från att beträda ett strandskyddsområde där den annars skulle ha fått färdas fritt (7:15 § 2 MB).

Utveckla på vilket sätt åtgärden väsentligt förändrar livsvillkoren för djur- och växtarter inom strandskyddsområde (7:15 § 4 MB). Det är inte varje förändring som är straffbar utan den måste vara väsentlig.

2.5 Försvårande av miljökontroll

I utredningar om försvårande av miljökontroll krävs det sällan eller aldrig en skyndsam handläggning av polis- och åklagarmyndigheten. Det finns alla förutsättningar för tillsynsmyndigheten att presentera en komplett utredning av sakförhållandena tillsammans med polisanmälan. Om det är flera som kan anses vara verksamhetsutövare är det viktigt att ange vilken av dessa som hade de bästa förutsättningarna att fullgöra uppgiftsskyldigheten. Det är inte alltid byggherren, fastighetsägaren eller huvudentreprenören som har det.

P 1. – Handlar endast om skriftliga uppgifter. Förtydliga på vilket sätt en oriktig uppgift utifrån miljö- och hälsoskyddssynpunkt har betydelse för myndighetens prövning eller tillsyn. (Alla oriktiga uppgifter behöver ju inte innebära någon betydelse i dessa avseenden.) Har den oriktiga uppgiften fått någon faktisk konsekvens?

- Ange vilken bestämmelse i MB eller vilken EG-förordning och artikel eller föreskrift som ligger till grund för den uppgift som ska lämnas.

P 2. Underrättelsen kan i detta fall vara muntlig. Det finns inget krav på att det måste var verksamhetsutövaren som underrättar tillsynsmyndigheten. Annan än verksamhetsutövaren kan underrätta tillsynsmyndigheten på uppdrag av verksamhetsutövaren. Vid underlåtenhet att för anmälnings- eller tillståndspliktig verksamhet, meddela tillsynsmyndigheten om en driftstörning i verksamheten eller liknande händelse – var tydlig med på vilket sätt denna driftstörning kan skada människors hälsa eller miljön. Att driftstörningen inneburit en olägenhet är inte tillräcklig.

P 3. Underlåtenhet att genast underrätta tillsynsmyndigheten om en förorening, överhängande fara för en allvarlig miljöskada eller en allvarlig miljöskada. Tydliggör vad för typ av förorening det rör sig om, på vilket sätt det är en överhängande fara för en allvarlig miljöskada eller vad för allvarlig miljöskada det rör sig om. På vilket sätt och i vilken utsträckning har underlåtenheten att underrätta tillsynsmyndigheten kunnat medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Vad är verksamhetsutövarens förklaring till att underrättelsen inte har skett genast?

P 4. -----

P 5. Är verksamhetsutövaren importör av produkten eller ämnet eller är han? Vilken omfattning har verksamheten? När inträdde uppgiftsskyldigheten? Hur länge har verksamheten pågått utan att verksamhetsutövaren har anmält produkterna? Har underlåtenheten inneburit några risker för miljön? På vilket sätt?

P 6. -----

P 7. -----

P 8. -----

2.6 Nedskräpning

Nedskräpning är när någon gör sig av med något på en plats dit allmänheten har tillträde eller insyn. Att tillfälligt förvara avfall på ett "skräpig" sätt är inte nedskräpning. Att på sin bakgård där insynen är obefintlig ha det skräpig är inte nedskräpning.

Brottet kan enligt straffstadgandet begås både uppsåtligt och av oaktsamhet, men med tanke på att avsikten är att göra sig av med något torde utrymmet för oaktsamma brott vara mycket begränsat.

Brottet begås när man lämnar något på den plats som kan vara aktuell. Från det datumet räknas den 2-åriga preskriptionstiden.

2.6.1 Framgångsfaktorer

Om det finns uppgift på vem som faktiskt har skräpat ner, d.v.s. om det finns vittnen som kan peka ut den som skräpat ner, finns det stora möjligheter till lagföring.

Att det finns uppgifter om vilket registreringsnummer fordonet som nedskräparen färdades i kan vara en ingång, men det är långt ifrån styrkt att det är ägaren av bilen som skräpat ner.

Av de foton som bifogas åtalsanmälan bör det framgå vad det är för typ av skräp. Om det finns adresslappar på kuvert m.m. ska det gå att läsa adressatens namn och adress. Att detta framgår innebär inte att det är styrkt vem som har begått brottet. Det kan vara någon annan som begått nedskräpningen. Adressaten kan inte under förundersökningen tvingas att uppge namnet på den som hanterat skräpet. Det torde däremot ligga i tillsynsmyndighetens intresse att veta vem som ska föreläggas att städa upp därför synes en kontakt med antingen den vars namn finns på etiketterna eller den vars fastighet skräpet ligger på vara nödvändig. Om det då inte går att få fram uppgift om vem som skräpat ner, är utsikterna till en lagföring mikroskopiska. Om nedskräpningen är väldokumenterad genom fotografier med angivande varifrån fotografiet är taget (från en plats dit allmänheten har tillträde eller insyn) är det inget hinder att förelägga någon att ta bort skräpet innan åtalsanmälan sker. Detta påverkar inte utredningsläget för nedskräpningsbrottet.

2.6.2 Gränsdragningar

Tillsynsmyndigheten bör vara observant på att det som synes vara en nedskräpning möjligen är att betrakta som någon form av lagring av avfall.

Om det finns en föroreningsrisk med avfallet kan det vara frågan om miljöbrott. Det kan däremot inte vara frågan om både miljöbrott och nedskräpning. Om tillsynsmyndigheten anser att det är frågan om ett miljöbrott i

första hand, bör tillsynsmyndigheten argumentera för att det är ett miljöbrott och ange skälen för detta. Åklagaren kan med hänsyn till omständigheterna i det särskilda fallet vara av en annan uppfattning och är då oförhindrad att ändra rubricering från miljöbrott till nedskräpning. Man ska alltså inte anmäla både miljöbrott och nedskräpning för samma företeelse i sin åtalsanmälan.